

-ODPIS-

Sygn. akt

POSTANOWIENIE

8 lipca 2013 roku

Sąd Rejonowy w Płocku IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:

Przewodniczący : SSR Katarzyna Mieszkowicz

po rozpoznaniu w dniu 8 lipca 2013 roku w Płocku

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z odwołania T P

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych w W

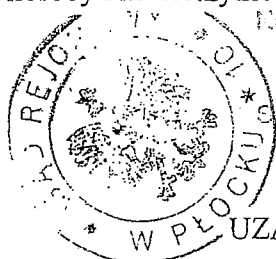
o zasiłek chorobowy

na skutek odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w W z

dnia lutego 2013 roku oraz lutego 2013 roku

postanawia:

przedstawić Trybunałowi Konstytucyjnemu pytanie prawne co do zgodności przepisu art. 13 ust. 1 pkt 1 Ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa z art. 2 Konstytucji i art. 32 Konstytucji.

Na oryginalną właściwą podpisy
Za zgodność z oryginałem

Sekretarz Sądu

Anna Zdzienicka

Decyzjami z dnia lutego 2013 roku oraz lutego 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych – w W odmówił T P prawa do zasiłku chorobowego łącznie za okres od grudnia 2012 roku do lutego 2013 roku. W uzasadnieniu organ rentowy powołał się na przepis art. 13 ust. 2 Ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa podnosząc, iż w sytuacji, gdy

odwołujący ma ustalone prawo do renty świadczenie to nie przysługuje za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego.

Sąd ustalił, iż odwołujący od dnia października 2003 roku ma przyznane prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na stałe (świadczenie pobiera). Od dnia czerwca 2010 roku odwołujący był ponadto zatrudniony na podstawie umowy o pracę w spółce J S.A. w Ł , w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku – i z tego tytułu podlegał obowiązkowo ubezpieczeniu chorobowemu. Od dnia grudnia 2012 roku odwołujący stał się niezdolny do pracy – otrzymał zaświadczenia lekarskie o czasowej niezdolności do pracy z powodu na okres łącznie od grudnia 2012 roku do lutego 2013 roku. Za okres pozostawania niezdolnym do pracy skarżący nie otrzymał zasiłku chorobowego. W dniu grudnia 2012 roku stosunek pracy odwołującego ustał w wyniku upływu okresu, na jaki zawarta została umowa o pracę.

Sąd zważył co następuje:

Zgodnie z przepisem art. 13 ust. 1 pkt 1 Ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (tekst jednolity Dz. U. 2012 roku, poz. 77 nr 512) zasiłek chorobowy z tytułu niezdolności do pracy powstałej w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego, jak i z tytułu niezdolności do pracy powstałej po ustaniu tytułu ubezpieczenia nie przysługuje za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli osoba niezdolna do pracy ma ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy. W ocenie Sądu powyższa regulacja - mająca stanowić podstawę rozstrzygnięcia w sprawie niniejszej - budzi wątpliwości co do jej zgodności z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej. Zgodnie z utrwaloną i dominującą linią orzecniczą zarówno Trybunału Konstytucyjnego, jak i Sądu Najwyższego, jedynie Trybunał Konstytucyjny jest władny uznać przepis ustawy za niekonstytucyjny, uprawnienie takie nie przysługuje sądowi powszechnemu. Podkreślenia wymaga, iż norma art. 13 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa jest normą kategorięczną i jednoznaczną w swoim brzmieniu, nie dającą żadnych podstaw do odejścia od zasad wykładni językowej. Nawet zastosowanie zasad wykładni prokonstytucyjnej nie może stanowić podstawy do zastosowania wykładni *contra legem*, a w tym

wypadku odejście od zasad wykładni językowej musiałoby do tego prowadzić. W tej sytuacji zasadniczym aspektem jest zgodność wskazanego przepisu z Konstytucją. W ocenie Sądu, normami do których należałoby odnieść w/w przepis są w niniejszym przypadku art. 2 i art. 32 Konstytucji.

Oдноśnie zgodności z art. 2 Konstytucji.

Stosownie do art. 2 Konstytucji Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej. W doktrynie wyjaśnia się, iż zasada ta daje wyraz poglądom, w myśl którym obowiązkiem państwa nie jest jedynie zapewnianie porządku, ale porządku sprawiedliwego. „Konstrukcja ta stwarza ogólnikowe wprowadzie i ideologiczne tylko, tym niemniej podstawy do oczekiwania, że państwo tworzy warunki przed pokrzywdzeniem” (*„Prawo konstytucyjne” pod red. Z. Witkowskiego, Toruń 1998 rok, TNOIK*). W sprawie niniejszej sytuacja ubezpieczonego wywołuje zaś wątpliwość co do prawidłowości w zapobieganiu pokrzywdzenia określonej grupy pracowników.

Należy bowiem zwrócić uwagę, że wszyscy pracownicy podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym, tj. emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu (art. 6 ust. 1 Ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Każdy pracownik finansuje przy tym w całości z własnych środków składki na ubezpieczenie chorobowe. Jednakże owo jednakowe traktowanie pracowników w zakresie obowiązku uiszczania składek nie znajduje kontynuacji w przypadku wypłaty świadczenia (zasiłku chorobowego). W myśl powołanego przepisu nie przysługuje ono bowiem osobom uprawnionym do renty lub emerytury. Należy przy tym podkreślić, iż emeryci i renciści na mocy odrębnych przepisów są uprawnieni do podjęcia zatrudnienia. Z jednej strony spotykamy się zatem z uprawnionym i legalnym zachowaniem osoby ubezpieczonej (emeryta lub rencisty) polegającym na podjęciu zatrudnienia i płaceniu obowiązkowych składek na ubezpieczenia społeczne, z drugiej zaś z odmową wypłaty świadczenia, finansowanego wszak z funduszu utworzonego m. in. ze składek odprowadzanych przez osoby, którym świadczenie w myśl kwestionowanego przepisu się nie należy. Wpływa to niewątpliwie na realizację funkcji gwarancyjnej ubezpieczenia chorobowego. Zasiłek chorobowy pełni funkcję kompensacyjną, zapewniając ubezpieczonemu środki utrzymania w okresie niezdolności do pracy. Powyższe nasuwa oczywiste wątpliwości co do zgodności powołanego przepisu z art. 2 Konstytucji, z którego wynika wszak zasada poszanowania wolności i praw

jednostki, a także zasada pewności i bezpieczeństwa prawnego. Świadczenia z zakresu ubezpieczeń społecznych cechuje bowiem ekwiwalentność – osoba ubezpieczona uiszcza składki w celu otrzymania (w sytuacjach przewidzianych w przepisach) stosownego świadczenia. W tej sytuacji regulacja, która pozbawia świadczenia ubezpieczonego, zobowiązanego wszak do uiszczania składki, budzi poważne wątpliwości z punktu widzenia materialnej sprawiedliwości, a przez to może burzyć zaufanie do państwa i stanowionego przez nie prawa.

Oдноśnie zgodności z art. 32 Konstytucji.

Kwestię zgodności art. 13 ust. 1 pkt 1 Ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa z zasadą równości wynikającą z art. 32 Konstytucji należałoby rozważyć w dwóch aspektach.

Po pierwsze – w opisanym w stanie faktycznym sytuacji jasno rysuje się sprzeczność w traktowaniu dwóch grup pracowników – pobierających i nie pobierających świadczenia emerytalne bądź rentowe. Obie grupy zobowiązane są do opłacania składek, lecz tylko jedna otrzymuje ekwiwalent. Problem ten został dostrzeżony w doktrynie prawa ubezpieczeń społecznych - aczkolwiek w innym nieco aspekcie - i był tłumaczony względami ekonomiczno – politycznymi (tj. chęcią ograniczenia zatrudnienia emerytów i rencistów) oraz dążeniem do zapewnienia większych środków dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (*vide: I. Jędrasik-Jankowska, Praca i Zabezpieczenie Społeczne 2000 rok, nr 6*) Zdaniem Sądu, względy takie nie mogą przemawiać za zróżnicowaniem sytuacji wskazanych grup, w szczególności nie można na niektórych obywateli przenosić ciężarów utrzymania państwowych funduszy celowych. Faktycznie występuje zaś istotna i widoczna sprzeczność pomiędzy sytuacją osób zobowiązanych do uiszczania składek będących tylko pracownikami oraz osób pracujących i pozostających jednocześnie na rencie bądź emeryturze. Zdaniem Sądu owa sprzeczność pozwala na powzięcie wątpliwości odnośnie właściwej realizacji przez ustawodawcę zasady równego traktowania wyrażonej w art. 32 Konstytucji. Równość wobec prawa zadeklarowana w tymże przepisie oznacza wszak zarówno równość obowiązków jak i uprawnień. Zasada ta została nadto powtórzona i rozwinięta w art. 2a Ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. 2009 r. nr 205 poz. 1585), gdzie wskazano wprost, iż dotyczy ona w szczególności: warunków objęcia systemem ubezpieczeń społecznych, obowiązku opłacania i obliczania wysokości składek na ubezpieczenie społeczne, obliczania

wysokości świadczeń, okresu wypłaty świadczeń i zachowania prawa do świadczeń. Jednocześnie zauważyć należy, iż otrzymywanie świadczenie emerytalnego bądź rentowego nie jest samo w sobie przesłanką dla uznania, że pracownicy z obu porównywanych grup znajdują się w innej sytuacji faktycznej, uzasadniającej zróżnicowanie sytuacji prawnej. Nie jest to cecha relewantna uzasadniająca odmienne traktowanie. Gdyby tak było to pracownicy – renciści (emeryci) nie byłoby zobowiązani do odprowadzania składek na ubezpieczenie chorobowe. Dyskryminacja oznacza różne traktowanie, bez obiektywnego i racjonalnego uzasadnienia, osób znajdujących się w istotnie podobnym położeniu. Zdaniem Sądu fakt podjęcia pracy i podlegania ubezpieczeniom społecznym przesądza o podobnym położeniu pracowników oraz pracowników – rencistów (emerytów). Nie ma także racjonalnych, oczywistych i zrozumiałych przesłanek do zróżnicowania w traktowaniu obu grup zatrudnionych na etapie wypłacania zasiłku chorobowego.

Po drugie – Sąd *meriti* dostrzega w obowiązującym systemie prawnym nierówność w traktowaniu osób uprawnionych do emerytury bądź renty przyznawanych na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a osób otrzymujących świadczenia z tytułu niezdolności do służby przewidziane dla służb mundurowych na podstawie ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (jednolity tekst: z 2004 r. Dz.U. Nr 8, poz. 67 ze zm.)

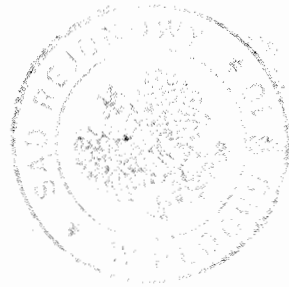
Sprzeczności tej nie sposób przy tym wyłożyć w drodze interpretacji *ratio legis* kwestionowanego przepisu. W doktrynie i orzecznictwie wyjaśnia się, iż celem przepisu art. 13 Ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa jest uniknięcie sytuacji, w której dublują się świadczenia przyznawane ubezpieczonemu. Jednakże na gruncie obowiązujących przepisów dochodzi przecież do sytuacji, w której ubezpieczonemu wypłacane są dwa świadczenia w pełnej wysokości. Jest tak m.in. w przypadku renty z tytułu niezdolności do służby i zasiłku chorobowego (patrz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2012 roku, II UK 168/11, z tezą: ZUS nie może odmówić prawa do zasiłku chorobowego i świadczenia rehabilitacyjnego pracownikowi, który pobiera rentę

policyjną z tytułu niezdolności do służby, *G.Prawna 2012/13/8*). Zgodnie z art. 19 Ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 8 poz. 67 ze zm.), renta inwalidzka przysługuje funkcjonariuszowi zwolnionemu ze służby, który stał się inwalidą wskutek stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu: w czasie pełnienia służby albo w ciągu 18 miesięcy po zwolnieniu ze służby, jeżeli inwalidztwo jest następstwem urazów doznanych w czasie pełnienia służby lub chorób powstałych w tym czasie albo w ciągu 3 lat po zwolnieniu ze służby, jeżeli inwalidztwo jest następstwem wypadku pozostającego w związku z pełnieniem służby albo choroby powstałej w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami służby. Ustawa ta ustala trzy grupy inwalidztwa funkcjonariuszy całkowicie niezdolnych do służby: I grupę - obejmującą całkowicie niezdolnych do pracy, II grupę - obejmującą częściowo niezdolnych do pracy i III grupę - obejmującą zdolnych do pracy (art. 20 ust. 1). Zdaniem Sądu Najwyższego, wyrażonym w uzasadnieniu cytowanego wyroku, ustawodawca wyraźnie rozdziela niezdolność do pracy oraz całkowitą niezdolność do służby. „W tej sytuacji inwalida policyjny III grupy jest całkowicie niezdolny do służby, ale jest zdolny do pracy poza służbą” (*vide: supra*). W konsekwencji Sąd Najwyższy ocenił, iż jasno jest wyrażona wola ustawodawcy, zgodnie z którą zasiłek nie przysługuje osobie, która ma ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, co oznacza, że zasiłek ten przysługuje w przypadku renty przysługującej z innego tytułu. W tym kontekście stwierdzić należy, iż art. 13 Ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa nie zawiera rozstrzygnięcia systemowego, ujednocniającego sytuację prawną ubezpieczonych, a przeciwnie – generuje podstawy do nieuprawnionego (w świetle art. 32 Konstytucji) zróżnicowania sytuacji ubezpieczonych.

Rozstrzygnięcie kwestii zgodności z Konstytucją kwestionowanego przepisu jest niezbędne w sprawie niniejszej. Odwołujący – T P – został bowiem pozbawiony świadczenia z ubezpieczenia społecznego na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 1 Ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i

macierzyństwa. W przypadku stwierdzenia niekonstytucyjności tej normy Sąd będzie zatem uprawniony do zmiany zaskarżonych decyzji organu rentowego i przyznania odwołującemu zasiłku chorobowego, podczas gdy uznanie, iż jest ona zgodna z Ustawą zasadniczą skutkować będzie oddaleniem odwołania.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji.

oryginał własnoręcznie podpisany
zgodność z oryginałem

referent Sąd

Anna Zonibara